

5_český jazyk_ 9.AB_jazykové rodiny

Milí devátáci, zdravím vás ve velikonočním čase. Nejprve bych chtěla pochválit ty, kteří si pečlivě vykonávají svoje školní povinnosti a zároveň chci také povzbudit ty, kteří se do toho ještě pořádně nepustili. Připomínám, že zadané úkoly budu kontrolovat. Na školním webu jsou pro vás úkoly závazné, v prostředí Microsoft Teams jsou nepovinné, ale prospěšné.

Dnešní nabídka bude spojená s opakováním a podíváme se na jazykové rodiny. Hodně zdaru při online výuce i při samostudiu.

Dávejte na sebe pozor 😊 Myslím na vás 😊 Renata Charvátová

😊 **OPAKOVÁNÍ** 😊 opište prosím do školního sešitu uvedená cvičení

UČEBNICE

- strana 25 cvičení 4a – první řádek
- strana 42 cvičení 7

😊 **NOVÉ UČIVO** 😊 přečti si v učebnici na straně 8-9 a také následující výklad:

ROZDĚLENÍ JAZYKŮ V EVROPĚ

Srovnáváním různých jazyků, slovní zásoby, tvarů slov, způsobu spojování slov lze mezi některými jazyky nalézt určitou podobnost.

Tyto jazyky nazýváme příbuzné a tvoří tzv. **JAZYKOVÉ RODINY**. Jazykové rodiny se dále dělí na **JAZYKOVÉ VĚTVĚ**. Jsou si podobné, protože vznikly ze společného „prajazyka“. Nejdůležitějším společným rysem indoevropské jazykové rodiny (kam patří i čeština) je, že se některé jejich slovní druhy skloňují, popřípadě časují.

Jazyková rodina	Jazykové větve
Indoevropské jazyky	slovanské jazyky baltské jazyky germánské jazyky románské jazyky albánský jazyk keltské jazyky latina

	řecký jazyk íránské jazyky indické jazyky
Ugrofinské jazyky	maďarština, finština, laponština, estonština
Altajské jazyky	turečtina, tatarština, ázerbajdžánština
Iberokavkazké jazyky	gruzínština, jazyk Basků

😊 ZÁPIS DO TEORIE 😊

JAZYKOVÉ RODINY

Podobným jazykům říkáme příbuzné a tvoří tzv. **JAZYKOVÉ RODINY**, které se dělí na **JAZYKOVÉ VĚTVE**. Vznikly ze společného „prajazyka“.

Opiš tabulku: ze strany 8

I. OBEČNE VYKLADY O JAZYCE
1. ROZDĚLENÍ JAZYKŮ V EVROPĚ

Rodina indoevropských jazyků	
Větve jazyků	Jazyky
Jazyky indoiránské	
indické	starobylý sanskrt, hindština, romština, ...
iránské	perština, kurdština, ...
Jazyk řecký	
Jazyk albánský	
Jazyk arménský	
Jazyky italické	latina, románské jazyky (italština, francouzština, rumunština, španělština, portugalština, rétorománština, ...)
Jazyky keltské	írština, skotština, velština, bretonština, ...
Jazyky germánské	němčina, angličtina, nizozemština, dánština, norština, švédština, ...
Jazyky baltské	litevština, lotyština
Jazyky slovanské	čeština, slovenština, polština, ruština, bulharština, ...
Na evropském území najdeme i další jazykové rodiny a větve	
Jazyky ugrofinské (nepatří do indoevropské jazykové rodiny)	maďarština, finština, estonština
Jazyky turkotatarské	turečtina

Nejdůležitějším společným rysem **indoevropské jazykové rodiny** (kam patří i **čeština**) je, že se některé jejich slovní druhy skloňují, popřípadě časují.

Opiš tabulku na straně 9

2. SLOVANSKÉ JAZYKY

Slovanské jazyky		
Západoslovanské (L*)	Východoslovanské (A*)	Jihoslovanské
čeština	ruština	bosenština (L)
slovenština	běloruština	bulharština (A)
polština	ukrajinština	chorvatština (L)
lužická srbština (horní a dolní)		makedonština (A)
		slovinština (L)
		srbština (A)

😊 **NĚCO K PRAVOPISU** 😊 Zhlédněte zajímavé video, které se týká pravopisu:

<https://www.youtube.com/watch?v=mC2KiByCYc8>

😊 **HRAVÁ ČEŠTINA** 😊 Nyní si otevřete Hravou češtinu na straně 46 a vypracujte úkoly 1 – 5 (pozor, někteří z vás mají jinou verzi, tzn. že stránka neodpovídá).

😊 **NÁSLEDUJÍCÍ ÚKOLY PLNÍ JEN TI, KTEŘÍ SE PŘIPRAVUJÍ NA PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY** 😊

😊 **PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY** 😊 pokud jste již tyto testy dělali, najděte si jiný

(www.scio.cz, <https://prijimacky.ceremat.cz/>).

Hezké video s vysvětlováním:

<https://www.youtube.com/watch?v=UdAo3br-fro> duálové tvary

Zadání č. 1

<https://www.statniprijimacky.cz/wp-content/uploads/2018/09/statni-prijimacky-cesky-jazyk-test-zadani-2019-2-radny-termin-ctyrlete-obory.pdf>

Záznamový arch č. 1

<https://www.statniprijimacky.cz/wp-content/uploads/2018/09/statni-prijimacky-cesky-jazyk-test-zaznamovy-arch-2019-2-radny-termin-ctyrlete-obory.pdf>

Výsledky č. 1

<https://www.statniprijimacky.cz/wp-content/uploads/2018/09/statni-prijimacky-cesky-jazyk-test-klic-2019-2-radny-termin-ctyrlete-obory.pdf>

<https://www.statniprijimacky.cz/wp-content/uploads/2018/09/statni-prijimacky-cesky-jazyk-test-klic-2019-2-radny-termin-ctyrlete-obory-vysvetleni-k-otevrenym-uloham.pdf>

😊 ŘEŠENÍ 😊

Učebnice

- strana 25 cvičení 4a

plazi, s plazy, jestřábi, s jestřáby, lvi, s lvy, moli, s moly, orlí, s orly, kosi, s kosy, hlasatelé, s hlasateli, Francouzi, s Francouzi, Španělé, se Španěly, Rusové, Rusi, s Rusy

- strana 42 cvičení 7

Závěr studia jsem oslavila se dvěma spolužáky. Pořádně se drž oběma rukama. Koupili jsme si nový stůl se čtyřmi kovovými nohami. Kromě dvou žáků jsme se výletu zúčastnili. Před devíti lety jsme trávili dovolenou v Karibiku. Můj dědeček se narodil před devadesáti devíti lety. Rozbily se mi hodinky se dvěma ručičkami. Jeník se třikrát střelil do terče. Číslo třiatřicet nelze dělit dvěma. Prezident promlouval z balkonu k tisíci lidí. Hedvika má šestery boty.

Hravá čeština:

OBECNÉ VÝKLADY O JAZYCE

OPAKUJEME SI: SLOVANSKÉ JAZYKY, VÝVOJ JAZYKA

1. Tvoje znalosti ze zeměpisu ti jistě pomohou doplnit následující tabulku.

slovenština poština čeština lužická srbština	ruština běloruština ukrajinština	bulharština srbština chorvatština slovinština makedonština
západoslovanské	východoslovanské jazyky	jihoslovanské
praslovanština		

- běloruština západoslovanské jazyky makedonština praslovanština
- lužická srbština (dolní, horní) jihoslovanské jazyky čeština srbština ukrajinština

2. Pokud správně vylouštíš tajenku, dozvíš se, jakým písmem píší Slované.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
	S		S		S
S	R	S	I	S	S
R	A	R	R	U	K
A	Z	B	U	K	A
B			P	Y	T

- Zbabělý člověk
- Rozkazovací způsob v 2. os. č. j. slovesa srazit
- Příslušník národa jižních Slovanů
- Ovocná šťáva
- Kazy ve dřevě
- Pít brčkem

Tajenka:AZBUKA.....

3. Podle nápovědy do tabulky rozděl, které národy používají latinku a které azbuku.

- Rusové nepoužívají latinku.
- Slováci mají stejné písmo jako Slovinci.
- Bulhaři, Makedonci a Srbové používají stejné písmo jako Ukrajinci.
- Všichni východní Slované mají stejné písmo.
- Lužičtí Srbové nepoužívají azbuku.
- Poláci nemají stejné písmo jako Makedonci.

Latinka	Azbuka
Slováci	Rusové
Slovinci	Bulhaři
Lužičtí Srbové	Makedonci
Poláci	Srbové
	Ukrajinci

4. Pomocí nápovědy zjistíš, kdo provedl v 15. století úpravu pravopisu.

- kazatel v Kapli betlémské
- byl proti odpustkům
- byl upálen r. 1415

.....JAN HUS.....

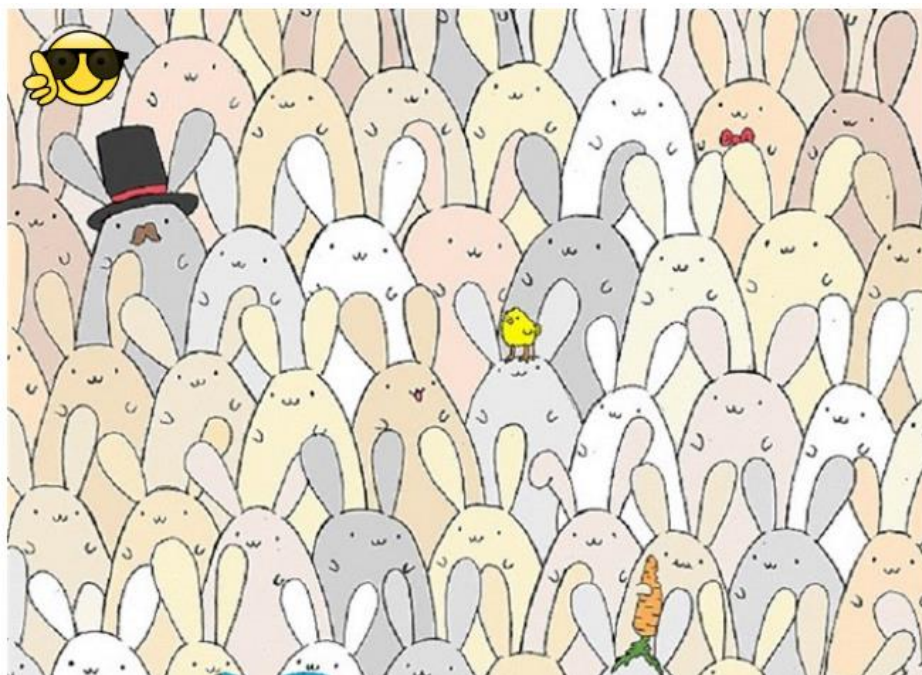

5. Ke každému tvrzení doplň ANO či NE. Dokážeš opravit nesrovnalosti?

	ANO	NE
Pravopis je návod, jak vystihnout písmem spisovný jazyk.	☒	☐
Hovorová čeština je nespisovná.	☒	☐
Nespisovné češtině se říká dialekt.	☐	☒
Mezi dialekty patří například nářečí slezské nebo hanácké.	☒	☐
Slang má podobu spisovné vrstvy jazyka.	☐	☒
Interdialekty jsou nadnářeční útvary jazyka.	☒	☐

😊 Super, jste u cíle a máte splněno. Za odměnu vás čeká pátračka 😊 Mějte se hezky a kdyby něco, pište. Buďte zdraví a myslím na vás! Renata Charvátová

DOKÁŽEŠ
NAJÍT MEZI
ZAJÍČKY
VELIKONOČNÍ
VAJÍČKO?

Své odpovědi mi
napiš do chatu
(Teams)